

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr

Bérmintelen levelek
csak ismert korszakból fo-
gadhatnak el.

Kéziratok nem adhatnak
viszsa.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilatkozat minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HÍRDETÉSI DÍJ:

hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes szó után
1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Kiemelt, díszített a kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyekért térmérték szerint,
minden centimeter
után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.

Hirdetést a „Zemplén”
nyomdájába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

Zemplénavármegye alispánjától.

I.

9928. 10868. 10869. 11112. szám.

10 járási főszolgabíróknak.

Köröztetés s eredmény esetén jelentéstétel végett kiadom.

S.-a.-Ujhely, 1887. augusztus 12.

Matolai Etele, alispán.

(Másolat.) 2543/ki. 87. A s.-a.-ujhelyi járás főszolgabírájától. Tek. alispán ur! Magyar János vajdácskai lakos tulajdonát képező a f. évi jul. hó 4-én megtartott országos vásár alkalmával egy 7-8 éves magyar faju, fennálló szarvu, fehér szőrű tehén eltévedt, tisztelettel kérem a tek. alispán urat, miszerint köröztetés iránt intézkedni méltóztatnék. Sátoralja-Ujhely, 1887-ik évi július 19. Főszolgabíró helyett: Payzsoss János s. k. s. szbíró.

A tokaji járás főszolgabírájától. 2270/I. 87. sz. Tek. alispán ur! Tisztelettel bejelentem, hogy Fazekas István b. olasz lakos tulajdonát képező, egy fehér szőrű, 8 éves, sodrott szarvu tehene, első jobb emlője kisebb mint a többi, hátsó jobb lába pókos, a csordáról folyó évi július hó 28-án eltévedt s mai napig meg nem került, — ezen körülményt megészerte köröztetni sziveskedjék. Kelt Tokajban, 1887-ik évi augusztus 6-án. Ha raszthy Miklós s. k. főszolgabíró.

A tokaji járás főszolgabírájától. 2312/I. 87. sz. Tek. alispán ur! Tisztelettel jelentem, hogy július hó 24-én Klein Dezső b. kereszturi lakos egy 3 éves sárga pej kanca-csikót fogott be bítangsgból; minthogy tulajdonosa mai napig sem jelentkezett, megészerte leendő köröztetése iránt intézkedni sziveskedjék. Tokajban, 1887-ik évi augusztus 6-án. Haraszthy Miklós s. k. főszbíró.

Beregvármegye alispánjától. 6056/ki. 87. sz. Magyarország valamennyi tek. törvényhatóságának. Mermerstein Salamon, 32 éves, középtermetű, hosszas arcu, gesztenyeszin hajú, szürke szemű, mózesvallású, kövesdi lakos az 1886-ik év folyamán mint napszámos, hazulról eltávoztván, azóta róla családja, neje s három gyermeke,

kiket a legnagyobb nyomorban hagyott hátra, egyebet nem tud, minthogy a múlt évben Temesváron is volt. Az iránt van szerencsém az ország összes törvényhatóságait megkeresni, miszerint nevezett Mermerstein Salamon hatóságuk területén nyomoztatni, holtartózkodását kipuhatolni s az eredményről engem értesíteni sziveskedjenek. Beregszász, 1887. évi július 6-án. Alispán helyett: Tájnel Ödön, s. k. főjegyző.

9768. sz.

II.

Közhírtétel végett tudatom tek. főszolga bíró urral, hogy t. Sárosvármegye alispánja folyó évi 9297. és 9718. szám alatt kelt átirata szerint a Hosszurét és Felső-Murnó község szarvasmarha állományára elrendelt vesztegzár feloldatott.

10269.

III.

Közhírtétel végett tudatom, hogy t. Sárosvármegye alispánjának folyó évi július havában kelt több rendbeli átirata szerint Harságh község szarvasmarha állománya tüdővész, Szentmihály község lóállománya takonykór, Szent-István község szarvasmarha állománya lépfene, a Harság község határához tartozó Blihavka tanya szarvasmarhaállománya tüdővész, Somos község sertésállománya lépfene, Czigla község sertés állománya veszettség miatt, Belovcza község juhállománya himlő és Soóbánya község sertésállománya lépfene miatt vesztegzár alá helyeztetett.

10008. sz.

IV.

Közhírtétel végett tudatom tek. főszolga bíró urral, hogy t. Abauj-Tornavármegye alispánjának több rendbeli átirata szerint Sacza község szarvasmarha-állománya, Makrancz község szarvasmarha-állománya lépfene miatt, továbbá Simon János kassai lakos lóállománya takonykór miatt, Alsó-Mária község szarvasmarha-állománya, Nagy-Ida község szarvasmarha-állománya lépfene miatt vesztegzár alá helyeztetett.

S.-a.-Ujhely, 1887. augusztus 19.

Matolai Etele, alispán.

17738/1887. sz.

Körrendelet.

Valamennyi községi és körjegyzőnek és ezek útján az illető községi főbíróknak Zemplénavármegye területén.

Az előirt összes egyenes adóknak a községi főkönyvbe és az adózók könyvecskéibe való be-

Átérti a delejt, a mit szerte áraszt
A tenyészet titkon működő szerelme.

Kárpátok vad bérce! mily zordon, mily kemény!
Nem piritják földi szenvedélyek arcát.
Az idők vésője vágva rajt' redőket,
Megörökíté a bős elemek harcát.

... Döbentő némaság, szive dobbanását
Nem hallani, mélyen hamvad a tűz benne,
Az örvénylő lángból hamvadó parázs lesz,
Mintha csak a gyöngye ember szive lenne.

Madár se jár itt már... hajlott szarvu zerge
Zavarja meg olykor a halotti csendet...
Piros rózsza fakad tiszta fehér havon
A magból, amit a vadászfegyver elvet.

Tul habbá tört patak békétlen morajjal
Zuhog le, szikláról-sziklára a völgybe;
Tejfehären fut le, duzzadtában mintha
Kicsordult volna az anyaszikla tőgye.

S ott lenn haragos zöld fenyvek alkonyából
Kikandikálnak a fehér falu házak,
Hol — az életgondot fészükben felejtve —
Vidám zene között mulatók tanyáznak.

Ez életszibajba lágyan elvegyül a
Rigók futtyentése — vadgalamb bűgása,
S bele harsog mélyen, tajtékzó ajakkal,
Az úzótt Tarpatak haragos zúgása.

jegyzése tárgyában 1886. évi október hó 2-án 19535. szám alatt kelt körrendelettel jegyző urak ebbeli teendőik mimódoni teljesítésére nézve kellőleg utasítva lettek.

Amennyiben a folyó évi összes egyenes adókra vonatkozó kivetési lajstromok az előírás foganatosítása végett már kiküldettek s illetve a s.-a.-ujhelyi adóhivatali kerületre vonatkozó III. osztályu keresetadó kivetési lajstromok a legközelebbi napokban fognak kiküldetni, utasítom a jegyző urakat, miszerint a kivetési lajstromok alapján az egyénekenkénti előírást a községi adókönyvben haladéktalanul foganatosítsák, ennek megtörténtét szokásos módon nyomban tegyék közhírre s ugyanakkor az adózókat hívják fel arra, hogy adókönyvecskéiket a kivetett adók bejegyzésével leendő kiegészítés végett, és pedig az adóukat a községnél fizető adózók a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál) az adóukat a kir. adóhivatalnál fizetendő adózók a kir. adóhivatalnál haladéktalanul mutassák be, annyival inkább, mivel az e részbeni mulasztás esetén az illetők a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. c. 36. §-a értelmében egyenkint 5 ft pénzbírságban fognak elmarasztaltatni.

Tekintettel az adózók nagy részének a halasztást nem szenvedhető mezei munkával való elfoglaltására, az ügy érdekében kötelességévé teszem a jegyző uraknak s az illető községi főbíróknak, hogy azon adózóktól, kik mezei munkával vannak elfoglalva, az adókönyvecskéket községi szolgálta által szedessék össze s az előírás bejegyzése után, az illetőknek nyomban szolgáltatásuk vissza.

Jelen rendeletem gyors és pontos végrehajtása iránt a jegyző urakat s az illető községi főbírákat felelőssé teszem, oly határozott kijelentéssel, hogy amennyiben az adóügykezelés s az adó-behajtás menetének megvizsgálása céljából legközelebb megkezdendő körutazásom alkalmával csak egy esetnek is nyomára jönnék, hogy az adókönyvecskében a kivetett adó bejegyzése nincs, amennyiben azt nem igazolhatnák, hogy ez nem az ó mulasztásukból történt, úgy az illető jegyzőt, mint a községi főbírot egyenkint 5 ft pénzbírságban fogom elmarasztalni.

Midőn végül kifejezést adok abbeli határozott várakozásomnak, hogy a folyó évre kivetett összes egyenes adók egy a községi adókönyvbe, mint az adózók adókönyvecskéibe legkésőbb f. é. szeptember hó 15-ig okvetlenül bejegyezve le-

Oly lélekemelő, megnyugtató érzés
Borul itt a vérzőkeblű szenvedőre...
A megsebzett vad az aljból ide jó fel
Heggesztő balzsamra, üde levegőre.

Oly csodás világ ez, olyan ünnepélyes,
Az imát valami ajakamra csalja...
Tudja Isten, mégis hétköznapra vágyom,
Hivogatólag int a szép Sátoralja.

Az alvásról.

(Közegészségtani tanulmány)

Dr. Weisberg Zsigmondtól.

— A „Zemplén” eredeti tárcaja. —

I.

Az ébredésnek természetes ellentéte: az alvás. Dacára annak, hogy élettartamunk jó kevéssé vagyunk tisztában, mint például az evésével vagy az ivásával. Pedig az alvás szükségletének teljes kielégítése, mondja Erismann kitűnő egészség-tanában, olyan feltétel, melynek teljesítése teszi lehetővé, hogy az ember, egészségének megrontása nélkül, sikeresen munkálkodhassék. Ismernünk kell tehát ama tényezőket is, melyektől ezen teljes kielégítés feltételezettek. Mik ezek?

Mielőtt elmondanók, célszerűnek találjuk előbb az alvás lényege felől tisztába jönni; miért is szükséges tudnunk, miszerint élettanilag az alvás, noha természetbeni szükséglet, mégis az emberi szervezet amá állapota, melyben az aka-

TÁRCA.

A Kárpátok ölén.

A Kárpátok csúcsát nem érinti lábam.
Minek is; a lelke könnyen odaszárnyal.
A szellem hatalma tüzet lop az égből,
És a pokol sötét éjjelével árnyal.

Magasztos és merész gyermeke a földnek!
Büszkén meredez fel, mintha eget kérne,
Csak egy kis erő még s koronás fejével
A csillagsátoros mennyországig érne.

E nagyszerű mellett, mily kicsinyes minden,
Mit ember alkotott dicsősége végett;
És mégis mily dicső az emberi elme;
Meg tudja érteni e nagyszerűséget.

Erő és gyöngesség búbajos összhangja:
Rengeteg szirt keblén, a gyöngye kis gyopár
Kicsi kis virágcsa... ki mondaná mégis,
Hogy a szirt kebele, kietlen és kopár.

Remek itten minden, — magasság és mélység,
Megtetesülése, szüdületes képe;
Az őserő nyomán megtermékenyül a
Merész gondolatok foganatos méhe.

A világlakótó zúrt, az őserőben
Nyilvánuló istent sejt meg az elme,

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

gyenek, meghagyom a jegyző uraknak. miszerint annak megtörténtéről, esetleg az ügy miben állásáról ugyan azon határidőig nekem multhatatlanul jelentést tegyenek.

S. a. Ujhely, 1887. augusztus 22-én.

Göllner,
h. kir. adófelügyelő.

8045., 9311., 9365. zs.

Zemplénvármegye alispánjától.

10 járási főszolgabíróknak.

Körözés s eredmény esetén jelentéstétel végett kiadatik.

S. a. Ujhely, 1887. augusztus 1.

Alispán helyett: **Viczmány Ödön,**
főjegyző.

(Másolat) S. a. Ujhelyi járás főszolgabírájától. 1792. k. i. 87. Tek. alispán ur! Köröztetés végett van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy Juhász Pál kolbásai lakos által f. évi május hó 7-én egy két éves körüli feketés színű és egy db egy éves körüli deres színű kanca csikó bitang-ságban találtatott. S. a. Ujhely, 1887. jun. 8. Br. Gaizler sk., szolgabíró.

Varannói járás főszolgabírájától. 2232. k. i. 87. sz. Tek. alispán ur! Balog András felső mislyei, abauj-tornamegyei lakos, f. évi július hó 4-én Varannón tartott országos vásáron Komenszky István köporubai lakostól egy tehenet vásárolt, mely a vevőtől hazamenés közben megszökött. A tehen leírása: közép nagyságú, sárgás szőru, hátrahajló szarvakkal. Felkérem a tek. alispán urat, hogy ezen tehenet vmegyeszerte köröztetni sziveskedjék. Varannón, 1887. évi július hó 7-én. Füzesgyörgy György sk., főszolgabíró.

A bodrogközi járás főszolgabírájától. 1902. k. i. sz. Tekintetes alispán ur! Klein Jakab szol-nocskai lakos által f. évi június hó 30-án egy 2 éves, veres, hóka fejű kanca és egy 2 éves, világos pej. csillagos homlokú, herélt; végre egy 2 éves, fekete kanca csikó vétetvén bitang-ságba, azoknak köröztetése iránt intézkedni méltóztatnék. Hivatalos tisztelettel maradván Királyhelmecezen, 1887. július hó 6-án. Bencsik István sk., főszol-gabíró.

7492. sz.

T. Zemplénvármegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak.

Kuczi Mária kudlóczi lakos, a homonnai szolgabíró által 1886. évi szept. hó 23-án III. sz. a. kiállított szolgálati cselédkönyvét f. évi január 20-ika körül S. a. Ujhelybe utazása közben a vasuton elhagyván, az ezennel érvénytelennek nyilvánítottatik.

Alispán helyett: **Viczmány Ödön,**
főjegyző.

Zemplénvármegye bizottságának S. a. Ujhelytől 1887. július 21-én tartott rendes énegyed-es közgyűléséből.

211/7596. sz. Olvástatott a m. kir. közmunka és közlekedési minisztérium f. évi 21334. sz. a. a megyei utfenntartási költségelőirányzat, valamint a közmunkaváltás-árok megállapítása tárgyában hozandó megyei határozatok közhirritétele és annak megtörténte után a közmunka és közleke-dési minisztériumhoz felterjesztendő határozatok iránti utasítást tartalmazó leírata:

Ezen miniszteri intézkedés másolatban az alispánnak, jegyzőknek, a kir. építészeti hivatalnak

rattól függő mozgások szünetelnek, és csak az attól függetlenül, habár lassított mértékben, működnek. Minthogy pedig az akarattól függő mozgások a munkálkodást közvetítik vagyis képviselik, nyilvánvaló, hogy ama állapot annál biztosabban áll be, minél hosszabbra nyújtjuk ki a munkálkodás tartamát; és annál gyorsabban, minél rövidebb megszakitással vagyis pihenés mellett végezzük azt. A tapasztalatra hivatkozva, tudjuk, hogy ha a munkálkodást csak rövid megszakitással végezzük, hamar elfáradunk; ha pedig szünet nélkül folytatjuk: végre önkénynt is beáll ama állapot, melyben a munka folytán elhasznált anyagok helyreállítása az emberi szervezetben nem történhetik meg kellő időben, és éppúgy mint a munkálkodás folytán fokozott anyagcsere salakjai, részben ott maradnak a szövetek belsejében; minek folytán az egyes szervek munkálkodó képessége nem csak alászáll, sőt végre meg is szűnik, — és ezt az állapotot a közéletben mint »kimerülés«-t ismerjük. — Akarva nem akarva, a kimerült ember rendszeren mély álomba szokott esni. És megszakitás nélkül addig alszik — míg föl nem ébred?! Oh nem, hanem addig, míg az anyagcsere salakjai, vagyis a kimerültség termékei, az emberi szervezetből azáltal takarítatnak ki, hogy annyi *okszigén* halmozódik fel ismét a testben, mely elegendő a fölszemes *szén-savat* kiűzni és így a vérnek nagyobb fokú *viszere* megszűntetvén, ismét helyre áll a vér egyenlő eloszlása, melynek azután a működésüket újra kezdő szervek veszik hasznát. Látjuk tehát hogy a munkálkodás *határát*, bizonyos állapotok szabják meg, melyek a közéletben mint »pihenés« és »alvás« ismeretesek.

kiadatni, továbbá a »Zemplén« hivatalos lapban közöltetni rendeltetett.

Kelt, mint fent.

Jegyzette: tb. főjegyző.

Kiadta:

Viczmány Ödön, főjegyző.

(Másolat) Közmunka és közlekedésiügyi m. kir. miniszter. 21334. szám. Több törvényhatóság azon kérelemmel járult hozzám, hogy az utfenntartási költségelőirányzat, valamint a közmunkaváltás-árok megállapítására vonatkozó határozatoknak az 1886. évi XXI. t. c. 7. §-a értelmében leendő kihirdetésétől felmentessék. E kérelem folytán addig is, míg a közmunka ügy törvényhozási uton rendeztetni fog a következőkről kivánom a címet értesíteni: Az utfenntartási költségelőirányzat a törvényhatóság fontos érdekeit érintvén, másrészt a törvényhatósági közterhek és költségek viselésére, fedezetére vonatkozván, annak közérdekű voltahoz kétség egyáltalán nem férhet.

Ennélfogva az egyes adózó honpolgároktól nem vonható el azon jog, hogy egy törvényhatóság közérdekeit, mint a magánérdekeket is érintő költségelőirányzatra nézve észrevételeiket megtehesék, szükség esetén az előirányzat ellen felszólalhasanak s részükre mód és alkalom nyújtandó, hogy ezen jogokat gyakorolhassák. Ennek lehetőségét pedig csakis az illető határozat fen-nebb érintett törvényszerű közhirritétele, továbbá az idézett törvény 8. §-ában a közérdekű határozatokra nézve biztosított felebezhetési jog adja meg. Tekintettel tehát a fennebbiekre, ezennel elrendelem, hogy az 1886. évi XXI. t. c. 7. és 8. §§-ai, melyek a közérdekű határozatok közhirritétele és felebezhetése iránt intézkedik a közmunka költségelőirányzat megállapítására vonatkozó határozatokra is, kivétel nélkül alkalmaztassanak, kijelentvén, hogy az érintett törvényes eljárás előtt ezen költségelőirányzat tárgyalásába bocsátkozni nem fogok. Hasonlólag kivánom kell a közmunka-váltásának megállapítására vonatkozó határozatoknak, az idézett törvény értelmében való kihirdetést is; mert e határozatoknak, melyek a törvényhatóság minden egyes polgárának anyagi érdekeit oly közelről érintik, közérdekű voltahoz sem férhet kétség. Minthogy pedig a váltásárok megállapítása az utfenntartási költségelőirányzat megállapításával oly szoros összefüggésben van, hogy azok egymástól alig választhatók el, illetve külön alig tárgyalhatók, mert a költségelőirányzat kiadásainak megállapításánál az elérhető bevételek tehát a fedezet, számba vevendők a bevételek alapját pedig a váltásárok képezik: ennélfogva szükségesnek tartom, hogy jövőre cím az utfenntartási költségelőirányzat tárgyalása alkalmával a váltásárok felett is határozzon és ezáltal lehetővé legyen a szükségletet a fedezet kérdésével együtt bírálni meg. Hogy pedig ezen határozatok — fent mondtak szerinti — kihirdetése kellő időben eszközölhető legyen; továbbá, hogy az esetleg beadandó felebbezések felülbíralata által a költségelőirányzatok és váltásárok végleges megállapítása a jól felfogott adminisztráció megbénításával halasztás ne szenvedjen, kivánom kell, hogy azok mindig az előző évi őszi rendes közgyűlésben vétessenek tárgyalás alá. Ez alkalommal egyuttal azon nézetemnek is kifejezést kívánok adni, miszerint tekintettel a fent előadottakra, továbbá az 1886-ik évi XXI-ik t. c. 47. §-nak f.) pontjára s végül arra, hogy a háztartásra vonatkozó költségvetés is közgyűlési-

Csakhogy a pihenés fogalma korántsem egyenlő értékű az alvással! Mert, hogy pihenve elaludjunk, vagy viszont: erre nézve első feltétel, hogy tiszta, üde, vagyis okszigendus levegőben hajthassuk fejünket nyugalomra; annál is inkább, minthogy *alvó állapotban az okszigénnek épp kétszeres adagára van szükségünk, mint ébredéskor!* Ebből következőleg, az alvás »teljes kielégítésének« első tényezője az — alvóhely, mely, amellet, hogy elég téres, még hozzá jól szellőztetett, világos és száraz is legyen. Mert, minél jobb oly helyütt a légcseré és minél csekélyebbek a levegő beszenyeződésének forrásai; tehát minél kisebb az egy hálószobában alvók száma: annál kisebb is lehet a »levegőbeli« térség, a nélkül, hogy a bentlevők egészsége azáltal kockáztatnák; átlag véve, egy személyre 25—30 köbméter térség elegendő. Azonfelül, ha még abban a kedvező helyzetben is vagyunk, hogy *külön hálószobában* rendelkezhetünk, a fenti igénynek *második* tényezőjeként, válasszuk meg annak fekvését úgy, hogy az vagy keletre vagy pedig délre nézzen. Ha nyugat felé fekszük, nyárban nagyon is meleg; ha pedig észak felé, csak kevés napsugarat nyer és azért igen dohos szokott lenni. Az udvar felé való fekvés, kivált ha az nem eléggé téres és nem mindenféle szeméttől ment: ép oly ártalmas, mintha e célra u. n. alvókát (alkove) vagyis tapasztalatilag sötét, szűk helyet használunk; mely amellet, hogy ritkán bir külön ablakkal, hozzá még kellőleg nem is szellőztethető; — az oly alvókában töltött éj után, nemhogy erősbövedve, felfrisítve, de ellenkezőleg nagyon is bágyadtan szoktuk magunkat érezni.

(Vége köv.)

leg tárgyalatik, az utfenntartási költség előirányzat és váltásárok is mindig közgyűlésileg volnának tárgyalandók még akkor is, ha különben a közmunka feletti intézkedést a törvényhatóság közgyűlése a közigazgatási bizottságra ruházta.

Minthogy azonban némely törvényhatóság a közmunka feletti intézkedés átruházásával az utfenntartási költségelőirányzat és váltásárok feletti intézkedést is átruházta, felhívom címet, hogy amennyiben ez átruházás a cím részéről is a jelzett mérvben történt volna, az átruházás kérdését — a fent előadottak megfontolásával — vegye újból közgyűlési tárgyalás alá, s e részben hozandó határozatát hozzám terjessze fel.

Végül értesitem, hogy az utfenntartási számadási kivonatok is mindig közgyűlésileg és pedig a tavaszi rendes közgyűlésben tárgyalandók; azonban az e részben hozott határozatoknak az 1886. évi XXI. t. c. 7. §-ának értelmében leendő kihirdetését nem kívánom, s elégségesnek tartom azt, ha az illető zárszámadások, az idézett törvény 17. §-a szerint, a közgyűlés előtt 15 nappal köz szemlére tétetnek ki.

Felhívom tehát a címet, hogy ezen rendelet végrehajtására szükséges intézkedéseket mielőbb s oly időben tegye meg, hogy a jövő évi költségelőirányzat és váltásárok megállapítása már ezen rendelet értelmében legyen eszközölhető.

Budapesten, 1887. május 25.

Baross.

Jön a király!

Kitatarozták Terebes környékét, a tót Kánaánt. Hidak, melyek ez előtt tapló mankókon inogtak, új lábkat kaptak. Az utakat, melyeknek ragados kóvászán léptenyomon elakadt a boldogtalan utas, járhatóvá tették, ahol lehetett kikövezték, vagy kiporondozták, mert jön a legfőbb hadur: a király.

Az urak megcsináltatták, vagy a kiknek már volt kitataroztatták molyette mentéiket és kalpagjaikat, illő dolog lévén, hogy a legelső magyar ember nemzeti öltözetet lásson maga körül. Fényes deputáció fogja fogadni. A vármegye színe, java.

Kell is, hogy a vármegye hozzá méltólag rukkoljon ki a szeretett király, a legalkotmányosabb fejedelem elé. Megkivánja ezt nemcsak a konvencionális etikett, hanem ama benső ragaszkodás is, mely a nemzet és felséges ura között fenáll.

Vármegyénk kívül áll az ország centrumán. Ez okból nincs is alkalma a királynak, hogy lakóit magas látogatásával gyakran szerencséltesse. Már ez egymaga követeli, hogy most, midőn uralkodói kötelessége hozzánk szólítja a királyt, ragadja meg a vármegye ez édes alkalmat arra, hogy az alkotmány legfőbb órének, nemzeti létünk legfőbb biztosítékának, a legnépszerűbb fejedelemnek hozzá méltó legyen fogadtatása.

El van ismerve, hogy törvényhatóságunk intelligencia tekintetében mindjárt Pest vármegye után következik. Ezt bizonyosan a fejedem is tudja. E nézet további fentartása tekintetéből, de legfőképp az uralkodó iránt való mély tiszteletből kifolyólag kívánatos volt, hogy a fogadó bizottság imponáns, de egyszersmind oly elemekből legyen összerendezve, a kik ez ünnepies alkalomhoz mért értelmi színvonalon állanak. II-ik József császár sárosvármegyei útjában ezekkel a szavakkal fordult el egy igen cifra, de üres fejű uraságtól: »Video vestes pulchras, frisuram gallicam, sed rationem nullam.«

Gondunk lesz rá, hogy ez az eset nálunk még gondolatban se ismétlődhessék.

A pórnépnek nincs fényes öltözetre szüksége.

Meg van neki a maga egyszerű, de jellegzetes ünnepi ruhája. Menjen ebben az uralkodó elé. Lelkes éljeneiből így is meg fogja tudni, hogy ő a kerek földön a legjobban szeretett fejedelem és a legirigyletebb uralkodó, kinek trónusa nem kardokon és szuronyokon, hanem a nép megvesztegethetetlen szeretetén és ragaszkodásán nyugszik.

Isten hozza körünkbe!

Isten éltesse sokáig!

Szabó Kálmán.

Folytatás a mellékletben.

Néh. Borúth Elemér emlékezete.*

— Meghalt 1886. aug. 26-án. —

Kegyeltes, de igen fájó kötelességet teljesít, midőn a tőlünk örökre elköltözött s közösen szeretett jó barátunkról, a kinek elvesztése mindnyájunk szívében vérző sebet ejtett, ez alkalommal röviden megemlékezem.

Borúth Elemér halála emlékének szenteljük, az elhunytak jó barátai, e találkozási alkalmat. Fogadjatok, hűséges barátaim, megjelenésetekért köszönetemet.

Közösen szeretett jó barátunknak immár egy éves emlékét méltatni én igen gyöngé vagyok. Sokszor megbámultam magasröptű szellemét, de követni nem bírtam őt soha.

Nincsen is arra szükség, hogy emlékét valaki szíveitke mélyebben bevésse. Elég fenkölt lelkületű volt ő arra nézve, hogy hazánk szellemvilágában halhatatlanná, előttünk pedig felejtethetlenné tegye magát.

Azt a nagy értéket, melyet benne bírtunk ösmertük akkor is, midőn közöttünk élt és most, midőn ő már nincs többé: kétszeresen érezzük a veszteséget.

Azt mondja a köztétele: »pótolhatatlan ember nincsen!«... Szólhat így a társadalom kormányzásában küzdő rideg ész, de a szív másként érez. Ott szokott támadni az a nagy úr, mely többé be nem tölthető.

Kedves emlékü Borúth Elemérünket ki fogja pótolni szívünkben?! Senki, senki. Borítsa örökös gyász azt az üres helyet, mely szívünkben az ő elköltözésével támadt; — óvja meg e gyászt a feledéstől a szent emlékezet soha ki nem alvó mécsvilága.

Minek kérjelek titeket az örökre elköltözött s feledhetetlen jó barát emlékének megőrzésére; hiszen nálamnál nem kevésbé szerettedek ti őt mindnyájan s a kit oly nagyra becsültünk és a kit oly mély ragaszkodással szeretünk, azt feledni nem lehet soha.

Gyöngé szavakban, de igaz érzéssel, mely fájdalommal tolmácsolom baráti szívünknek e megmérdhetetlen gyászt. Sokat vesztettünk mi ő benne, sokat vesztett mindnyájunk közös szent ügye, az emberiség közjólétére célzó önzetlen s elvszilárd törekvés.

Munkás bajnoka volt ő az emberiség szent ügyének; a köznapi anyagi érdekek megvetésével felül bírt emelkedni a föld salakján; magasan szárnyaló költői lelkülete minden szépért, jóért, nemesért buzogva, kész volt a tette, kész volt az áldozatra, ha kellett.

Derekában törött ketté a cser, legjobb munkarejében vesztettük el a férfit, kinek lángszel-leme világosságot hintett szét.

Sajátságos jelenség volt ő! Az anyagi világot, a hol az önző érdekek egymással versenyre kelnek, a hol az emberek céljaik elérésére gyakran a nemtelen eszközöktől sem riadnak vissza, hogy úgy mondjam — nem ösmerte. Ő a költészet tiszta levegőjében élt és nemes lelkére nem tapadhatott utcai por, hogy a kicsinyes önérdek által vezettetve, az örök igazság érzete csak egy pillanatra is elnémult volna benne.

Homlokon csókolta a költészet istenasszonya. Már kora ifjúságában megpendült lelkében a isteni lira hangja és ő ezen ihletet nem engedte onnan kialudni soha.

Hattyú-dala, »II. Rákóczi Ferenc« című ódája, valóságos költészeti remek. Ebben nyilatkozik az ő nemesen dobogó szívvilága egész gazdagságában. Minden ígéje nagy igazság; minden ígéje fájdalom; minden ígéje harangkongás. Nem azé a harangé, mely temetésre hív: de a mely a feltámadás magasztos ünnepét hirdeti.

Apostola volt ő a legmagasabb értelmű humanizmus szent ügyének. Szíve kiapadhatatlan forrása volt az emberszeretnek; s ha lelkét általános filantropikus eszmék képesek voltak lángba hozni: miként szerethette azokat, kik közül álltak lelkéhez, kiket rokonszenv, régi közös emlékek, barátság s közös eszmék, közös törekvések kötöttek hozzá?... Önzetlenül szeretett mindnyájunkat és soha sem volt más kívánsága, mint hogy őt is viszont szeressük.

Korán kellett őt elvesztenünk és habár vérezik, habár fáj szívünk, nem lázadunk. Hiszen szelleme itt maradt mi közöttünk és mi erőt merítve örök szép költeménye e négy sorából:

„Törvénynék van itt minden alávetve
És az elől kitérni nem lehet...
Tengernek mélység, hegynek szikla-keble
Nem biztosítanak itt örök életet.“

Megnyugvással hajtjuk meg fejünket az istenség megmásíthatatlan akarata előtt!

* A felejtethetetlen férfi emlékezetének megünneplésére egybegyűlt kebel-rokonok körében elmondotta: Pékáry Gyula, tisztelt barátunk és munkatársunk. Szerk.

A legkellemetlenebb adó.

— Ajánlva Ujhely város főbírája figyelmébe. —

Hetenkint egyszer, úgy szombati napon, egy marcona, elzúzott lazaróni csoport, rongyos, piszkos hacukába burkolódzva, korban és nembn vegyest, csalafinta arcvonásokkal, erőltetett béna tagokkal, vezetővel, vagy anélkül, világtalanul vagy jól illuminálva járja be a várost házról-házra s szedi a harácsot lakásonként, — időkint igazi martalócok módjára összeveszve a prédán, éktelen istenkáromlást és szidalmakat szórva maga körül, csak azért, hogy közbotrányt műveljen és hogy egy házzal tovább már megint hoszura nyult pofával, szemfehérét fel-felfordítva sohajtozva morgogó fenevadra emlékeztető dunnyogással: »Mi atyánk, ki vagy a menyben«...

Ki ad privilégiumot ennek a piszkos hadnak arra, hogy ily módon szedje be saját kezűleg a legkellemetlenebb adót és botrányt-botrányra halmazva, kellemetlenné tegye minden héten egy napon az otthont, megzavarja a házi csendet és nyugalmat?

Szép, nagyon szép dolog az emberszeretet. Koronája a tettekben nyilvánuló jótékonyság. Mi sem vonulunk vissza annak gyakorlásától. Szeretjük az alimizsnaadást és a szegények nyomorának enyhítésére szívesen elkövetünk a magunk erejéből mindent. De az effajta könyörületességnek a leghatározottabb ellenesei vagyunk.

Vessenek ki reánk szegény-adót — szó nélkül fizetjük. De kérnünk kell a városi magisztrátust: mentse meg bennünket az olyas adóekzekuciótól és mentse meg a közerkölcsiséget a nyilvános megbotránkoztatástól.

A koldus-csapat vásárbodé-erősségeiből szombatról-szombatra ijesztőbb falánkszokban tör elő; hullatva maga után szennyét, megfertőzve maga körül piszkos kigözlögésével a levegőt, ragados betegség esetén hurcolva magával házról-házra, lakásról-lakásra a pestist, a pusztulást!

Hol van itten az óvatosság rendszabálya? Hol van a rendőri asszisztencia? Hol kékik a közegészségi bizottság szigorú intézkedése? és hol kékik elhatározása, mely a sarguló papírosan sohajtozik megvalósulás után? Hiszen úgy tudjuk, hogy a képviselő testület, egyik jeles orvosunk előterjesztése alapján, ki a felmerülhető bajok és veszedelmek élénk képét tárta fel az ily mulasztások bekövetkezése felett, — már réges-régen haroztatott! Kit terhel a mulasztásért a felelősség?

Ez a mulasztás a közegészség és a törvényes rend, az esztetikai érzet ellen való merénylet. Itt volna már az ideje szigoruan gátat vetni e zsebrákoskodó hadjáratnak, mely nem a XIX. század keretébe való s amily szégyenletes, épp oly ártalmas és romboló következményeket hord magában.

Tessék a szegényügyet mielőbb rendezni. Tessék az alimizsna-osztás ügyében szabályrendeletet kidolgoztatni, s a nagy közönségre ezen a címen váltásdíjat kiróni. De főleg okkal-móddal. Hiszen a rendőrzseni leleményes, a fenálló botrányos koldulást, a szombatonként való csoportos zsebrák-hadjáratot mielőbb megszüntetni; mert a mostani helyzet méltatlan e város közönségéhez és annak előljáróságához s mint olyan türehtetlen is.

Végre van még pár szavunk a rendőrséghez. Az 1881. évi XXI. t. c. 18. §-a azt mondja, hogy a koldusok bárminemű kihágás esetében (a korcsmai verekedés talán az) a 19. §-szert pedig a csavargó koldusok rögtön bekísérhetők.

A »Papsoron« van a koldus-szálló. A neve »Sárga Sas«, S.-a.-Ujhely csavargó koldusainak fő dorbézolási helye. Baka-nyelven itt dicsérik az istent. A salak, piszok-nép csapatjával látogatja ezt a protezsált hegy berget.

Többet mostan nem szólunk erről. A többi Ujhely Török Fánosának a dolga.

Kiváncsian várjuk, hogy s mint fogja a feladott »kódis-témát« megoldani.

Karja, kardja van hozzá; van ideje s alkalma is. Ő csinálja, mi meg majd nézzük.

Hirek a nagyvilágból.

I. Ferdinánd bolgár fejedelem f. hó 22 én vonult be székvárosába, Szófiába, a lakosság leirhatatlan lelkesedése között. Az utcákon felállított transparenteken ilyes feliratok voltak: »Üdvözlégy Knias«, — »Légy merész Gospodár«, — »Összetartás, testvériség, szabadság és függetlenség« Oroszország jegyzékét intézet a hatalmakhoz Ferdinánd megválasztásának érvényessége és Bulgáriába történt bevonulásának törvényessége ellen.

Sándor muszkacár ellen aug. 23-án merényletet követett el egy tiszt, aki revolverből kétszer lött a cárra, de nem találta.

Hirek az országból.

Milán király Tátrafüredről a fővárosba érkezett; onnan a Dunántúlra utazott, hol Sz.-Ivánon Zichy Jenő gf vendége lesz.

A magyar nemzeti színház f. hó 21-én ünnepelte fenállásának 50 éves jubileumát. Magyarország fővárosának ezt a legrégebbi Thália-templomát ugyanis 1837. aug. 22-én nyitották meg »Árpád ébredése«-vel Vörösmarty Mihálytól és egy »Belizár« című német drámával Schenckttől.

Nagy tűz volt Dobóúszkán, ungvármegyebeli községben, hol 54 lakóház s 74 melléképület égett le a betakarított idei összes terméssel. A kárt 80,000 ftra becsülik.

Uj rendjel. Ófelsége a király, ugysis mint ausztriai császár, »osztrák-magyar érdemjelvény« cím alatt új ordót alapított az írói és művészi érdemek jutalmazására. Az új érdemrendet eddig már 10 jelese kapta a monárkiának, közöttük: Munkácsy Mihály, Benczur Gyula festőművészek, Fraknoi Vilmos dr. Keleti Károly dr. és Salamon Ferenc dr szaktudósok és írók, hazánkfiai. Az érdemjelvény áll egy nagy aranyéremből, előlapján az uralkodó mellképével s köriratával, hátlapján pedig »Literis et artibus« felirattal van ellátva. Az érem fölött a császári korona van aranyból. Az érem 45 milliméter széles szalagon függ s nyakban viselendő. Ezt az ordót nők is kaphatják.

Szt.-István napján 52,662 vidéki vendég fordult meg ezidén a fővárosban. A »Bp. Hl.« értesülése szerint csak a 30 kros belépő-jegyekből 24,000 ft gyűlt be. Az összes bevétel 40—42,000 ft körül jár. A »Segítség« című emléklap jövedelme, minthogy az emléklap csak a jövő hó közepén fog megjelenni, fenti összegben még nem szerepel.

A legutóbbi napfogyatkozás országszerte nagy viharok előzményével következett be. Falb Rudolf, jeles természetbuvár jövedőlése tehát, hogy t. i. földrengések lesznek, csufot nem vallott egészen. Bár vallott volna! A legszomorubb tapasztalatok adtak keserves bizonyosságot arról, hogy a természeti tünemények rejtetik okai után kutató tudomány nem tapogatózott teljes sötét-ségben.

Különfélék.

(A mi szomorúságunk évfordulója.)

Pénteken mult egy éve, hogy lapunk alapítója és tizenhét éven át ügybuzgó szerkesztője, Borúth Elemér meghalt. Sirja azóta begyöpesedett; de emléke... az nem fél az idők mohától, a koporsóból kitör és eget kér. Borúth Elemér neve a magyar költészet és irodalom egén csillagfényben ragyog. Hátrahagyott munkái, ezek között a kor divatán felül álló költeményei, mind megannyi drága gyöngyszemek, melyekben szép lelkének fénye örökké tükröződik. Ki volt Borúth Elemér; mily magaslatára jutott a magyar parnaszszusnak; mely halhatatlanoknak jutott örök társaságába: azt mérlegelni, meghatározni nem a mi hivatásunk. Az — élet- és jellemrajz írójának lett immár a dolga. Mi gyászoljuk az ő emlékében a felejtethetetlen jó barátot; a fáradhatatlan szerkesztőt, kinek kezében az íróttól oly váratlanul ketté tört; a lánglelkű költőt, kinek lantja örökre elnémult. Kebelbarátaival évről-évre felkeressük drága pormaradványait; felfrísítjük korhadó fejfáján az emlékezés koszorút s meg-megújítjuk sirjánál a halálra vált jó barátnak tett fogadásunkat: hogy a kezéből átvett ügyet hiven mint ő, s példája szerint lelkiismeretesen, a közügy napszámosaihoz illő önzetlenséggel fogjuk szolgálni. Kedves Elemérünk! Legyen örök áldás és béke hiv emlékezeteden!

(A király útja.) Ófelsége szeptember 11-én a reggeli órákban érkezik vármegyénk területére.

Az udvari vonat az nap d. e. 9 óra 45 perckor lesz a t. terebesi vasuti állomáson, ahol a mult számunkban megirt módon főispán óméltósága fogja a legmagasabb vendéget rövid beszéddel üdvözölni. Általános kihallgatás, valamint a közbeeső vasuti állomásoknál küldöttségi fogadtatás nem lesz. Sőt a törvényhatósági, egyházi és világi küldöttségeket sem fogja a király külön fogadni, hanem szeptember 11-én déli 12 órakor, az összes küldöttségeket Ófelségének terebesi elfogadó termébe főispánunk vezetési föl s csak is ő intéz a királyhoz hódoló beszédet. Szeptember 11., 12-és 13-án Ófelsége udvari ebédet ad; 14-én esteli 6 óra 30 perckor a legfőbb hadur vármegyénk területéről már Dévára indul. A fentebbiek szerint

tehát Ujhelynek a király érkezése és távozása alkalmából is kijut a színről-színre látás szerencséje, — bár Ófelsége vonatával csak pár percig fog időzni az ujhelyi vasuti induló házban, t. i. addig, amíg az udvari vonat lokomotívját másikkal felcserélik.

(Királyi adomány.) Ófelsége a király főispánunk közbenjárására a kesznyéni tüzkarosultaknak magán pénztárából 500 ftot küldött.

(Király Ófelségének születés napját) Sztropkó város lakossága szépen megünnepelte. Augusztus 17-én, írja levelezőnk, mozsár-lövések jelezték az ünnepelés megkezdését, mire az ablakokban a gyertyák kigyúltak. s a város fényárban uszott. A kir. járásbíró ablakában Ófelségének arcképe szép koszorúval körül fonva volt kitéve, mit látva a fel s alá hullámzó közönség, a királyt lelkesen megéljenzte. A m. kir. csendőrség ablakában a magyar kir. korona „Eljen I. Ferenc József” felirással volt látható, mit a közönség szintén lelkesülten megéljenzett. Augusztus 18-án reggel 9 órakor szólaltak meg a mozsarak. s kezdetét vette az ünnepi nagy mise, mit *Degró Péter*, r. k. plébános a szent Ferenc rendű atyák teljes segédkezője mellett végzett. A nagy misén részt vett Sztropkó város intelligenciája valláskülönbőség nélkül, s számos ájtatos hívő. E nap sokáig, sőt örökké emlékeztet marad Sztropkó város történetében, mert *e napon először hangzott magyar szent ének templomunkban.* Adja az ég, hogy a magyar szív nálunk is állandóan magyar nyelven dicsőítse istenét!

(Ófelségének a királynak) Tőke-Terebesen leendő tartózkodása alkalmából a tisztánnemi ref. egyházkerület küldöttsége szintén fog csatlakozni a tisztelgők testületéhez.

(Főherceg-vendégeink.) Zempléni vármegye közönségét a királylátogatás alkalmából fölkeresik *Albrecht, József, Vilmos és Frigyes* főhercegek is. *József* főherceg, a mi főhercegünk, szept. hó 10-én, a délutáni személyvonattal érinti városunkat és *Andrássy Ádám* grófnak velejei kastélyában lesz elszállásolva. *Albrecht, Vilmos és Frigyes* főhercegek Cselemben fognak megszállni. E hírrel kapcsolatban fölemlítjük azt is, hogy a kormányt a m. kir. belügyminister, *Orczy* br. az államrendőrséget pedig *Jekelfalussy Lajos* b. ü. minisiteri tanácsos fogja képviselni, — végül hogy *Braunmüller* intéző generális és tábori kara Pelejtén tartja főhadí szállását.

(Szent István napján.) mely a helybeli r. kath. templomnak bucsujáró napja, a közeli és távolabbi vidékről igen szép számu látogató közönsége volt városunknak. A nagy misén részt venni kívánó ájtatos hívek közül igen sokan kiszorultak a tágas és szép templomból, s mint a zsongó méhek a kaptár bejáratánál, úgy nyúzógtak a templom fő és mellék ajtajánál, nem csekély mértékben háborítottva a mézeskalácsos sátrak körül tolongó utcai népség profán zsvijaja által. A templomi szent beszédet *Tasnády József*, tolcsvai r. kath. segédlelkész mondotta. Szónoklata nagy figyelmet keltő s emelkedett szellemű volt; hanem konkluziójával, melyben a világvallás dicsőítésebe kozmopolitikus eszméket vegyített, alig ha nem túllőtt a célon. Délben *Prámer Alajos*, prépost-plébános vendégasztalánál 60—70 főnyi hivatalos vendég csapat gyűlt össze. A tósztokból kifogyhatatlan házi-gazda ebéd alatt hosszabb iránybeszédet mondott, (voltaképpen avval kezdte) melyben Szt. Istvánt, mint nemzeti és egyházi hőst dicsőítvén, a király jóléteért ivott. A d. u. 1 órakor kezdődő bucsus ebéd 4 óra tájban ért véget, mikor a jelen voltak közül mindenkit, egyenkint és összes ségben felköszöntött szónok-házigazdáért *Fejes István* mondott lelkesen megéljenzett tósztot. Az ujonnan kinevezett püspökért mondott pohár köszöntő is emelkedett hangulatot keltett s indítványoztatott, hogy püspök önméltóságához üdvözlő sürgöny menesztessék. E sürgönybeli megemlékezésre a következő válasz érkezett: „*Bécs, aug. 25. Nagyságod és tisztelt vendégei által küldött szíves üdvözlőletet ma nyervén, fogadják kérem keblem mélyen érzett köszönetét, — Isten áldását kívánva a vármegyére s minden egyes lakosára. Bubicz Zsigmond püspök.*”

(Szt. István-napi mulatság Mádon.) F. hó 20-án, Szent István napján *Petrakovics József*, a mádi »Silvács« fürdő mozgékony tulajdonosa, kint a fürdőben az ünnepnap tiszteletére érdekes mulatságot rögtönzött. Eppen Mádon vendégzerepelt a miskolczi szintársulatból *Bokor József* vezetése mellett mintegy 5 — 6 színész, és velük volt egy erőművész pár is; *Petrakovics* ezek jelenlétét felhasználva a fürdőben színpadot állított fel, felkérte a mádi ifjusági dalkört is a közreműködésre; és e három rendbeli szereplő erővel, a városból és vidékről (*Tállya, Szerencs, Tarzsal, Tokaj*) nagy számmal összegyűlt előkelő közönségnek érdekes, élvezetes délutánt szerzett. A programot délután 4 óra körül, az ifjusági dalkör nyitotta meg az „*Őseink emléke*” című hazafias darab előadásával; ezután következtek egymást váltogatva: *zsákverseny* (mulatságos epizódokkal), erőművészeti mutatványok, színi előadásul a *Huszár kedvese* (a »Tündérlak Magyarhonban darab megrovíditve), pár-dal *Pálóczi Józseftől* és *Gábel Ferentől*, mindenféle tréfás mutatványok s végül befejezésül a dalkartól: Nemzeti zászló.

Az előadások befejeztével (esti 7 óra körül) kezdetét vette a táncmulatság, s a legnagyobb kedvvel reggel 2 óráig tartott.

(Szeretett főispánunk) f. hó 23-án székelyre érkezvén, névünnepe alkalmából »intra octavam« többek által szívből üdvözöltetett. Öméltósága tisztelői barátainak társaságában pár kedélyes órát töltött öhajtván, ez alkalommal szűkebb körű ebédet is adott. A jelen voltak s távollevők nevében *Hammersberg Jenő* kir. törvészéki elnök köszöntötte föl a főispánt, mire a kedves házigazda ösmert szeretetreméltóságával felelt, éltetve vendégeit, a vármegye tisztikarát, s a bizottsági tagokat *kedves családjakkal együtt.*

(Főispán öméltósága) személyesen beutazta a vármegyének két járásán, t. i. a gálszécsi és ujhelyi járások területén a szept. hó 12., 13. és 14-én végbemenő katonai nagy hadgyakorlatok alkalmára rendbe hozott községi közlekedési utvonalakait, s nevezett járások fősolgabiráinak ez irányban kifejtett tevékenységéről teljes elismeréssel nyilatkozott.

(Személyi hírek.) A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egyesületi elnöksége *Dokus Gyulát* és *Margitai Józsefet*, az itteni fiók egyesület kiküldöttjeit, azzal a rendeltetéssel, hogy mozgósítás esetén a s.-a. ujhelyi beteg nyugvó állomásánál fognak szolgálatot teljesíteni, *egyesületi megbízottakká* nevezte ki. *Rács Lajos*, jeles munkatársunk, ma indult el külföldi útjára Mádról a heidelbergi egyetemre. Igéretét bírjuk, hogy külföldön való tartózkodása ideje alatt sem fog megfeledkezni a »Zemplén« ről.

(Kegyelet.) Néhai *Borúth Elemér* halálának évforduló napján a »Zemplén« című könyvnyomtatató intézet személyzet is felkereste »szeretett főnökük« sírját s arra egy diszes koszorút helyezett el; ez alkalommal *Werner Miksa*, mint a fent nevezett intézet művezetője, a személyzet nevében rövid, de megható beszédet mondott.

(Kinevezés.) A s.-a. ujhelyi kir. törvényszék-nél megüresedett jegyzői állomásra *Rács Kálmán* neveztetett ki.

(Eljegyzés.) *Hers Armin*, helybeli kereskedő eljegyezte Gáván (Szabolcsvármegye,) dr. *Kiss Lipót* körorvosnak kedves és művelt leányát, *Gizellát.*

(Helyreigazítás) Mult számunkban, a királyfogadtatás előkészületei című cikkünkben az uri banderisták névsora elé azt irtuk, hogy az illetők már *jelentkeztek*, pedig a jelentkezésre csak *fölkértek.* Szeretjük azonban hinni, hogy ha majd az uri banderistákról a poszteriőrü emlékezhetünk meg, sem szám, sem előkelőség tekintetében a valóság nem fog torzképe lenni annak a várakozásnak, mit a »vezérvármegye« reprezentálásához méltán fűz a — közvélemény.

(A paraszt-bandérium,) mely 500 főnyi csapatban Ófelsége a király tiszteletére fog kivonulni, egytől egyig válogatott szép szál legényekből, már szervezve van. A jelentkezés tömeges volt s szinte sajnálni lehetett azokat, akik számfellettinek s mértéken alólinak találtatván, ez alkalommal be nem váltak s csak nagynehezen találtak vigasztalást abban, hogy családjuk a komaság, sógorság jussán a király előtt mégis képviselve lesz. Csak a velejteiek jártak meg. Ezeknek bírāja azzal a kéréssel járult fősolgabírájuk elé, hogy haszsaná el a király jövetelét szept. 11-éről másnapra, mert aznap ők a »*búcsi mád*» falujukból ki nem rukkanhatnak. A fősolgabíró hatalmas ember, de a velejteit bíró még hatalmasabbnak képzelte.

(Mégyszüretelt a jég.) Folyó hó 22-én a délutáni órákban óriási jégzáró vonult végig városunk fölött. Egy negyed órán át folytonos mennydörgés és villamlás kíséretében rémesen és siketítő zajjal zuhogott alá. A mogyoró nagyságu jég majdnem bokát érő rétegben takarta be a földet. A tájék szomorú képet öltött. Szőlősgazdáinknak a multkori jégverés óta haldokló reménységére halotti szemfödél borult. A jég legnagyobb erővel hullott a csepri és boglyoskai szőlőhegyekre. Kiheverhetetlen nagy károkat okozott a toronyi és káti szőlőkben. Bodrog-Szög határában pedig a kukoricatermést tette semmivé.

(Gyászjelentés.) Mély megilletődéssel vettük és adjuk a következő gyászjelentést: Moldoványi Géza m. kir. adótárnok és gyermekei: Géza és Jenő; továbbá *Hlavathy János* és neje *Tamaska Terézia*, gyermekei: *Béla, Ilona* férj. *Kulin Ödön* és *Regina* fájdalomtelt szívvel jelentik úgy maguk, mint számos rokonaik nevében is, forrón szeretett neje, a legjobb anya, leány és testvérüknek, *Moldoványi Gézánál* szül. *Hlavathy Évinek*, f. hó 23-án reggeli 7 órakor, életének 29., boldog házasságának 5-ik évében, rövid szenvedés után szívgörcsökben történt gyászos kimúltát. A kedves halott, mintaszerű családjában és hön szerető nő, földi maradványait f. hó 25-én d. u. 4 órakor helyezték örök nyugalomra a ref. hitvallás szertartásai szerint. A végső tiszteletadásra szépszámu és előkelő közönség gyűlt egybe s őszinte részvétellel osztozott a derék család igaz fájdalmában. Áldott legyen a szelid lelkű jó hitvesnek, anyának, leánynak és testvérnek emlékezeté!

(Epilóg az ujhelyi napfogyatkozáshoz.) Városunknak általában ösmert turisztájét, *Dió* nénit, ki már számtalan Rómába utazónak szolgált kalauzul, szintén megragadta az élénk vágy, hogy az augusztus 19-iki napfogyatkozást Ujhely vidékének legkimagaslóbb pontjáról a »Magahegy« tetejéről észlelje. Nem tudatik vitt-e magával megfelelő csillagászati apparátust; mondják ugyan, hogy egy ménkü-hosszu messzilátófélét láttak kezében; elég az ahhoz, hogy hardmad-magával felgözsiklőzött a jelzett pontra, s az éjt a hold-sugár által látogatott barna lombok között töltve, reggel arra a meglepetésre ébredtek hogy a napfogyatkozás teljes volt ugyan, de sűrű felhőkkel lévén borítva a horizont a zápor esőben fogyatkozást nem láttak. *Egy asztrómókus.*

(Közsejnév-változtatás.) A m. kir. belügyminister megengedte, hogy *Zsadány* közsejnék régen feledésbe ment, »*Arbonya*« előneve a nép által is használt »*Bodrog*« határozó névvel cseréltessék ki s jövendőre a közsej közizgatásilag is *Bodrog-Zsadány*nak nevezessék.

(A fővárosi zsidóság körében) már hetek előtt élénk mozgalom indult meg egy »Zsidó-Magyar Közmívelődési Egyesület« megalakítására. Az egyesület célja, a hazai zsidók körében a magyarosodást és kultúrát hathatósan előbbre vinni, különösen ott, hol a nagy szegénység és elmaradottság folytán, ilyen külső irányadásra szükség van, mint pl. felvidékünkön is. Első sorban elemi iskolák felállítására, magyar és modern képzettségű hitszónokok alkalmazása által lenne e cél megvalósítandó. *Mezei Ernő*, városunk derék szülőtte, a kiváló publicista felszólítására a pesti egyetem zsidóvallású polgárai vették egyelőre kezükbe az ügyet, hogy azt népszerűsítsék és az ahhoz szükséges előkészületeket megtegyék. Midőn a hazai zsidók, ily módon karöltve a többi kultúregyesületekkel, arra igyekeznek, hogy ott, a hol azt ők maguk a leghathatósabban és legjobban tehetik, a magyar nyelvet és kultúrát terjeszszék, ők is szolgálatába állanak ama törekvésnek, mely az utóbbi években mindinkább erősbödvé nemzetünk szellemi és erkölcsi erejét fokozni, nyelvünket közkinccsé tenni kívánja. — „Az előkészítő bizottság» (Bpest, Sip utca 12.) az egyesültre vonatkozólag mindennemű fölvilágosítást szívesen ad.

(A veszett eb marásának lett áldozata) az a *Vitányi Gyula*, nevezetű m.-hogykai paraszt legény, kinek szerencsétlen esetéről 28-ik számunkban irtunk. Harapott sebe hamarosan begyógyult s életrendjében legcsekélyebb zavart sem érzett. Kezelő orvosától is a legmegnyugtatóbb jelentést érkezett felőle a vármegye alispánjához. A napokban hirtelen rosszul lett. Behozták a vármegyei közkórházba, hol iszonyú kínok között pár óra alatt kiszendetett.

(Tolvajlás.) F. hó 24-ére virradólag ismeretlen tettesek a *Pecz kisasszonyok* lakásába behatolván, onnan 50 ftnyi kis-lutri-pénzt elemeltek. Ugy halljuk, hogy a rendőrségnek már tudomása van a dologról.

(Masíroznak a katonák.) A S.-a.-Ujhelybe összevont 40-ik honv. zászlóalj tegnapelőtt reggel hagyta el városunkat s ma estére fog a miskolczi honv. táborba bevonulni. Pénteken O.-Liszkaig, szombaton Gesztelyig menetelt, s nagy marsokkal ma érkezik Miskolcra. A főparancsnokságtól érkezett sürgönybeli intézkedés folytán fél század visszamaradt Ujhelyben, hogy *Marschalkó* hadnagy parancsnoksága alatt *Terebesre* menjen, ahol is majd a királyi diszörséget fogja képezni.

(A »borju« vége.) A baka-világ nagy öröme a »burju« napjai, úgy hírlik, meg vannak számlálva. Az új ismétlő puskák ugyanis az ediginél nagyobb terhet rónak a bakára, mert több töltést kell magával hordania. Ennél fogva könnyíteni fognak a folszerelésen s a reform minden valószínűség szerint abból fog állani, hogy a »borju« elmarad.

(Boltbetörés.) Nem hiába, hogy a régi görögöknek a kereskedőknek, meg a tolvajoknak közös istenük volt, *Merkur*, de úgy látszik E.-Bényén is a tolvajok mindinkább a kereskedőkhez szítanak, s ezeket tisztelik meg éjjeli látogatásukkal. Folyó hó 22-én éjjel, írja levelezőnk, mikor a várva várt eső csakugy szakadt, ismeretlen tettesek feltörték három boltot, elvitték mindazt ami szemük s kezük ügyébe akadt. Egy idő óta E.-Bénye nyugodt volt, mert a hirhedt »ezermester« ki oly kitűnően értett a Wertheim-féle zarakhoz, Ujhelyben a »hüvösre« került. De úgy látszik az »ezermester« hü inasokat hagyott hátra, kik a mester példáján nem okultak. A tetteseket a csendőrség nyomozza.

(Sárospatakon) a mult heten tűz ütött ki a délutáni órákban. Egy szegény családnak lakó s gazdasági épülete lett hamuvá. Benégett egy hizó malac is. A szegény gyermekágyas asszonyt nyoszolyájával együtt mentették ki. A tűz keletkezésének okát bizonyosan nem tudják. A lengedező szélben s nagy szárazságban erősen harapózott volna a tűz, de a körül levő sok élőfa és a derék tűzoltók elejét vették a nagyobb bajnak. A vész színhelyén igen sokan gyűltek össze s nagy ér-

deklórással nézegették a Clarissák hajdani klasztrórák éppen a tűz szomszédságában porladozó rommaradványait.

(Iskolai beiratások) A sárospataki ev. ref. főiskolában a beiratások szeptember 1—5 fognak történni; 6-án lesz az ünnepes megnyitás. Figyelmeztetnek azokat a tanulókat, kiknek a főiskolában lesz lakásuk, hogy az »Iskolai Jelentés«-ben közzétett kívánalmaknak pontosan feleljenek meg. — A s.-a.-ujhelyi kath. gimnáziumban a beiratkozások f. hó 29. 30 és 31-ik napján, mindig a délelőtti órákban, foganatosítottak. Szeptember 1-én lesz az új iskolai év ünnepes megnyitása. A helybeli szülőket figyelmeztetjük, hogy az I. osztályba 60 tanulóval többet semmi esetre sem fog fölvenni az intézet igazgatója. Iparkodjanak tehát az újhelyiek már az első napon beiratkozni, nehogy később menve, kiszoruljanak. — A sztrópkói állami elemi iskolában, ugyancsak az apácák vezetése alatt álló s.-a.-ujhelyi »Carolina« leányiskolában az 1887/8. tanfolyamra beiratkozni lehet, f. évi szeptember hó 1. 2. és 3-ik napján. A bódros-zsádányi községi elemi iskolában f. évi szeptember hó 5-ik napján kezdődik meg a tanítás. Beiratkozni lehet Kárpáthy Péter tanítónál, aki a magyaryelv s elemi ismeretek elsajátítása végett felvidékünkön netalan B.-Zsádányra küldendő növendékek elhelyezéséről szives készséggel gondoskodik, s a hozzá intézett levelekre részletes felvilágosítással szolgál.

(Varanóról írják) F. hó 18-án oly borzasztó jégvihar vonult át a várcson s vidékén, hogy a mezői munkások díonagyasú jégtől veretve jajveszékelve menekültek fedelék alá. Az orkán észak nyugatról jött s a gyümölcsben óriási károkat okozott.

(Bevételi kimutatás.) 1887. évi július hóban befolyt a magyar éjszak keleti vasutnál 257,249 ft, a szathmár-nagybányai vasutnál 10,080 ft, a taracsvölgyi vasutnál, mely még csak 1887. június 23-án adatott át közforgalomnak 2778 ft; 1887. évi január 1-től 1887. évi július hó 31-ig a magyar éjszak-keletnél 1.602,890 ft, a szathmár-nagybányáinál 67,284 ft, a taracsvölgyinél 3025 ft; 1886. évi január 1-től 1886. évi július hó 31-ig a magyar éjszak keletnél 1.663,277 ft, kevesebb a múlt év hasonló időszakához viszonyítva 60,387 ftal, a szathmár-nagybányáinál 71,453 ft, kevesebb a múlt év ugyanazon időszakához viszonyítva 4169 ftal.

Irodalom.

Piros könyv. A magyar nép számára írta P. Szathmár Károly. Imár második kiadásban bocsátja közre Révay testvérek könyvkiadó-hivatala. A cím el sem árulná, hogy mily nagy fontosságú mű ez, pedig tartalma hazánk és nemzetünk legfontosabb érdekeivel van összefüggésben. Tényeket sorol fel e kis könyv, mely tények megfagyasztják bennünk a vért, feldulják érzelmeinket, kétségbe ejtenek jövőnk tekintetében, mert rámutat arra, a mit semmiféle önámítással mellőzni nem lehet, hogy lassan, de biztosan pusztulunk és ha fel nem ébredünk tespedésünkből, a honfoglalás ezer éves emlékünnepe alkalmával, felénk tundra olvadunk le és elérkezik az idő, hogy maga a magyar ember is már csak emlék lesz egy szebb időkből, mely után busulunk ugyan, de melynek visszaszerzéséért semmit sem teszünk. A piros könyv sem mond egyebet, mint a mit a statisztika csalhatatlan számokkal bizonyít. Mig más országokban 40—50 év alatt megkétszerezi magát a lakosság, addig nálunk ugyanez eredmény elérésére 120—130 év szükséges. Nemzetünk létszámának fele elpusztul mielőtt a 7 éves kort elérné. Mi lehet ennek oka éppen nálunk, hol a megélhetésnek összes előfeltételei megvannak, miért pusztulunk épp mi, akik az egész világ által irigyelt földet nevezhetünk magunkénak? A piros könyv megfelel rá. Az ok »saját gondatlanságunk.« Vegyék és olvassátok azt a piros könyvet, hálsámban annak olvasása, mintha könyvtárakkal terheljük tul szellemünket. Révay testvérek könyvkiadóhivatala (Budapest IV. Váci-utca 11. sz.) a magasztos cél iránti tekintetből nagyban vásárlásnál a művecske 100 példányát 15 ft helyett 12 fton adja. Egy-egy példány ára 15 kr.

Egyesületi élet.

Nyilvános nyugtázás.

A sárospataki ifjuság által f. hó 14-ik napján, a Kossuth-kertben lévő táncter betetőzése javára rendezett jótékony célú nyári táncmulatságra felülfizettek: Gerenday Sándor 50 kr, Kelő Mór 1 ft, V. Krüszelyi Bálint 50 kr, Dr. Kun Zoltán 1 ft, Nagy Gábor 50 kr, Nagy Gusztáv 50 kr, Oppitz Sándor 50 kr, Pálcsó László 1 ft 10 kr, Pataky Sándor 50 kr, Schläsinger Mór 50 kr, Szakácsy János 50 kr, Szeremley Gábor 50 kr, Zboray Károly 50 kr, Zombory Emőd 1 ft és Dr. Zsiday Dániel 50 kr. Összesen 9 ft 60 kr. Felülfizetés. Az összes bevétel volt 75 ft 10 kr. Kiadás 61 ft 33 kr. A fennmaradt 13 ft 77 kr tisztá

jövedelem a sárospataki városi pénztárba letételezve.

Fogadják a kegyes adakozók e helyen legőszintébb köszönetét a rendező bizottságnak. Sárospatak, 1887. aug. 18-án.

Bárczy Boldizsár,
ellenőr.

Mészáros István,
pénztáros.

TANÜGYI ROVAT.

Tantermeink levegője.

(Folytatás.)

»Az iskolák termineinek levegője az oktatás alatt valóságilag undorítóvá válik s oly rendkívüli fokú tisztátalanságot ér el, hogy sokszor i szádrész szénasavat tartalmaz, mely 10-szer nagyobb annál a szénasavtartalomnál, melyet az egészség imminens veszélye nélkül meglehet engedni« mondja dr. Erismann Frigyes. A gyors légzési mozgás*) a nedves ruhákból, sárból kifejlődő szénasavmenyiség és vízpárák rövid idő alatt úgy megfertőztetik a levegőt, hogy egy erőteljes, egészséges, iskolai légkörhöz nem szokott ember abban sokáig nem időzhet. És ily levegőben kénytelen ülni a tanuló akkor, mikor teste legjobban nő, fejlődik, mikor legtöbb mozgásra és jó levegőre van szüksége!

A jó levegő hasznáról nem kell sokat beszélnünk, tudja azt minden halandó; de a romlott levegőnek a testre és szellemre egyaránt káros hatására nem lehet eleget utalnunk. Gyakran még művelt emberek lakásai (hálószobák!) sem felelnek meg minden tekintetben az egészség igényeinek; a pince- és más nedves lakások pedig éppen tanyái szoktak lenni a himlőnek, kolerának és más e fajta betegségeknek; azoknak levegője megtámadja a gyermekek fejlődését, őket görvély és angolkórosokká tesz. Hányszor hallottam már, hogy: ha eddig jó volt minden (már t. i. az iskolahelyiség), ezután is jó lehet. Pedig de-hogy, eddig sem volt jó, ezután se lesz jó, hacsak lényeges javításokat nem eszközölünk benne. Kitéphetik ez a mondottakból, de a következőkből is.

»Valamennyi élő lény közül éppen az ember élhet legkevésbé nagy csoportokban összecsdülve. Ez ember lehellete halált okoz embertársainak« — mondja Rousseau. E lángeszű bölcs állításának bebizonyítására álljon a következő két iszonyu példa:

Bengália kegyetlen nábobja, Suradscha Dowla, 1752-ben azt a 146 angol foglyot, kik a nábobnak életük megkímélésének feltétele alatt meghódoltak, este egy alig 25 □ méter területtel bíró és csak két pici ablakkal ellátott földalatti helyiségbe záratta. Reggel, midőn a barlangot megnyitották, csak 23 egyén volt még életben; 123 az éj folyamán alatt a szükséges levegő hiányában történt megfulladás legborzasztóbb kínjainak esett áldozatul. Ez eset színhelyéről: »A kalkutai fekete barlang« esetének szokott nevezetnünk.**)

A másik eset nem kevésbé borzalmas. 1848 ban tengeri vihar alkalmával, egy angol hajón 200 utast zártak be egy terembe; midőn a vihar lecsillapult, 72-öt találtak köztük megfulladva.***) — Igaz tehát Rousseau állítása: »ha embereket annyira összezúfolnának valamely akolba, mint a juhokat, kevés idő alatt megkellene fulladniok.****)

Említett példák, mellözve a hozsantartó, lassu levegőmérgezés eseteit, kiáltó bizonyítékok gyanánt követelik tehát, hogy tantermeink elég tágasak, világosak legyenek. Az 1868-ik évi XXXVIII. t. c. 27. §-a meg is határozza, hogy hány □ láb jusson egy tanulóra; de, fájdalom, még a valóban csekély minimumban megállapított térfogata sincs sok iskolateremnek megadva és a mi még nagyobb hiba, a tanterem nagy részben, különösen a régiekben, alacsonyok is. Várme-gyénk székhelyén is találkozunk oly iskolákkal, amelyek az egészségügyi követelményeknek még csak távolról sem felelnek meg; kisebb nagyobb hibákban pedig, talán az apácák iskoláját kivéve, mindegyik szenved.

Nem kívánunk mi oly pazar berendezési iskolákat, mint a minőket az Egyesült Államokban építenek az ifju sarjadék részére; nem kívánhatjuk azt sem, hogy pl. a svájci iskolák mintájára mosdó- és öltözők. (Poroszország némely iskolája mellett fürdő) szobákkal is bővítsük isk. helyiségünket; de azt már megkívánhatjuk minden iskolafenntartótól, hogy a műzsák tenplo-mát egészséges, nem inficiált talajon építhesse, nehogy »a talaj fészke, melegágya lévén különböző betegségeknek«, ezeknek magva magában az iskolahelyiségben csirázzék.

Megkívánhatjuk, hogy az iskola környéke is egészséges legyen. Sertésölök, borszáritók, trágyadombok, korcsmák iskola közelében ne legyenek.

*) A légzési mozgások az életkor szerint különbözők; az újon-szülöttek légzési mozgásainak száma 44, az első egészen az 5. évig 26, később 16—18, az agastyánoknál ismét 20—22-re emelkedik egy percben. — Dr. Schermann Adolf »Test- és egészségtan.«
**) Dr. Walter Gyula: A népiskola és az egészségügy.
— Dr. Hufeland: Makrobiotik.
***) Z. Varga Mihály: A házi nevelés. I. köt.
****) Rousseau: Emil. I. köt.

nek; mert mig előbbieket megfertőztetik a tanterem levegőjét is, megsemmisítik a gyermekek szép érzékét, addig atóbbi éktelen példát szolgáltat a rendetlen életmód követésére, megzavarhatja a tanítás nyugodt folyamatát, általában nem fér össze az iskola magasztos céljával.

Megkívánjuk, hogy minden tanulóra legalább is 3° köbméternyi levegő jusson, tehát a terem méretei ehhez alkalmazottak legyenek. Így 80 gyermeknek szánt terem legalább is 304 köbm. belső világossággal bírjon, azaz hossza lehet 12 mtr, szélessége 6° mtr magassága minimum 4 mtr.

Es most kérdem, hány iskola van, a hol több mint 80 gyermek ül összezúfoltan és a terem köbtartalma több mint 100 köbméterrel kisebb a kívántnál?! És ehhez még a piszkos, izzadsággal telt, sokszor nedves ruhák párolgása járul! Az ezekből nagy mennyiségben fejlődő vízpárák, szénasav, ammóniák, az izzó yaskályhák által fejlesztett mérges gázok, esetleg füst, roppantul tetézik a bajt és ezért lesz rövid idő alatt a levegő élvezhetetlen, undorító, mérges; minnek eredménye: kabultság, szédülés, fájás, vértolulás, orrvérzés, gyengeség stb.

E bajokon segíteni első sorban az iskolaszékek kötelessége. A tanító, aki az iskolaszékek is tagja, tartozik vele, mikor az iskola hiányait és hibáit bejelenti és mielőbbi orvoslást kér; az iskolaszék pedig tartozik a bajon, ha csak lehet, mentől előbb segíteni. De ha az iskolaszék elmulasztaná ebbéli köteleességét teljesíteni: forduljon a tanító a felsőbb hatósághoz intezkedés végett.

Igaz, hogy a jóakarát megtörik sokszor a pénzhiányon. Csakhogy gyermekeink egészsége és jóléte többet ér, a jó szülők előtt becsebebb, mint bármely más földi vagyon, kincs. Hatalmas nyugati szomszédaink is, ha úgy gondolkoztak volna, miként mi, úgy náluk nem volna a falu legcsinosabb és legrendesebb épülete a belépésre hivatott iskolaház. Ezt tudja mindenki, aki Ausztriát, Csehországot, Németországot stb. nyugati államot beutazta. De az ő anyagi jólétüknek nem is eredménye az iskola, hanem okozója.

Angliában, ahol különben a pénzzel tudnak gazdálkodni, igen sokat költenek iskolákra. Így a birminghami board (iskolaszéki kerület) iskoláiban egy-egy gyermek iskolahelye fölszereléssel együtt középszámban 13—14°/₃ fontba kerül (Londonban 20°/₃ font). Ez épületek gingerbread-tornyokkal vannak ellátva, melyek az iskola szel-lyötése végett vannak oly magasra huzva. Az udvarok tágas játszótérek; ezeken minden gyermekre 2—4°/₂ □ öl tér jut; mert az angolok nemcsak a gyermekek egészségéről kívánnak gondoskodni, hanem azt is akarják, hogy azok, a városok tudói legyenek, melyeken ezek fris levegőt szívni és szellőződni szoktak.* Ez országban valamely iskola csak úgy részesülhet államsegítségben, ha az iskola, a többi közt, egészséges, világítása, fűtése, szellőztetése jó, kellően fel van szerelve, megfelelő számú hivatali helyisége és elégszű tanterme van — írja Felméri.**)

A svájciak közoktatásáról és tanintézetéről nem is szólok; mert, hogy a nevelés oltárára hozott nagyszerű áldozataikat és erőfeszítéseiket érdem szerint méltányolhassuk, szükséges volna a népesség számát és a sziklás, silány földön lakóknak vagyoni állását ismernünk.

Az olaszok és franciák, hogy a tudóre és szemekre oly káros portól megmentsék az iskolát és hogy talán hüvösebbé is tegyék a levegőt: a padozatot téglával, márvány- vagy mozaikkal rakják ki; ezeknél célszerűbb lenne nálunk az aszfalt, beton vagy cement, de igen-igen megvolnánk elégedve, ha minden tanteremnek legalább kemény-fából készült, olajjal beeresztett padozata volna, mint ahogy ez Amerikában, Svájcban, Ausztriában szokott lenni. Mennyivel könnyebb lenne az iskolában a tisztaságot fenntartani és a tanulókkal azt megkedveltetni! Persze, hogy akkor az iskola-udvarnak sem volna szabad oly rondának és piszkosnak lennie, mint aminőnek azt majdnem minden faluban, sőt itt-ott még városunkban is sajnos tapasztaljuk. Pedig egy udvarnak a kikövezése hegyes-köves vidékünkön csakugyan nem kerül sokba, mégis tartozkodnak attól, mert hát: az utcán is van sár, hadd »legyék« az udvaron is! És ez a sár bekerül az iskolába növelni a port, piszkot, nedvességet.

Kende Antal.

(Folyt. köv.)

* Felméri: A népoktatás jelene Angliában. I k. 112. és 113. l.

** Ugyanott 55. l.

Szerkesztőségi posta.

Jóakaró. Ujhely. Igaz nevét közölje szerkesztőségünkkel.

Felölös szerkesztők:

PAYZSOSS ANDOR és HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTH ELEMÉRNE.

HIRDETMÉNY.

A
S.-a.-ujhelyi polg. takarékpénztár és hitelegylet

mindazon zálogtárgyakat,
melyek folyó évi június 1-ig ki nem váltattak,
ugyancsak f. évi szept. 11-én délutáni 2 óraker
az intézet helyiségében, Kazinó-utca,
Viozmándy-féle házban,
hiteles közeg jelenlétében
nyilvánosan elárverelni
fogja.

Arverés alá kerül: állam- és érték-
papir, arany- és ezüst ékszer, gyöngy,
óra stb. stb.

Sátoralja-Ujhely, 1887. augusztus 7.

3-3

Az igazgatóság.

Legelső és legnagyobb gőzerőre berendezett hidmérleggyár Magyarországon

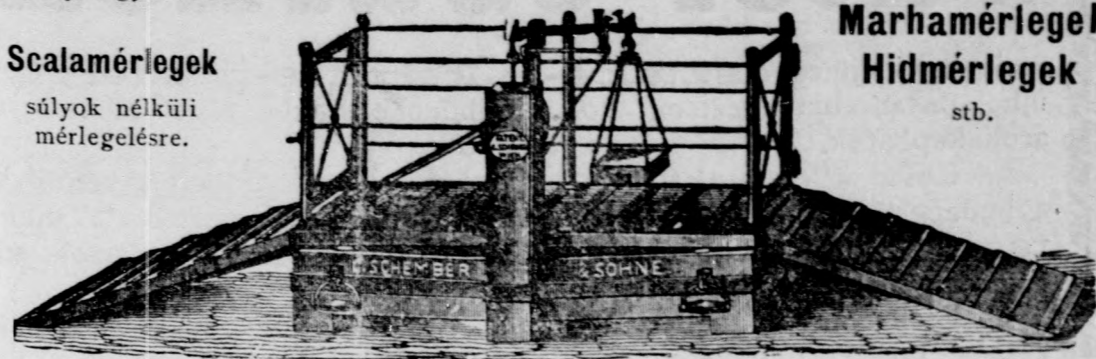
SCHEMBER C. és FIAI

cs. kir. udv. szállítók, — cs. kir. szab. hidmérleggyárosok,
Raktár: Andrassy-ut 1. BUDAPEST. Gyár: Rottenbiller-utca 12-14

Gyárhelyiségünk gépezeteinek kibővítése folytán azon helyzetben vagyunk, hogy kereskedelmi tizedes mérlegeinket az alábbi jegyzett — készpénzbeni — áruk mellett szállíthatjuk gyárunkból.

Scalamérlegek

súlyok nélküli
mérlegelésre.

Marhamérlegek
Hidmérlegek
stb.

Áruk:

25	50	100	150	200	250	500	750	1000	klgmra
△△	—	—	—	13.50	15.75	18.—	24.50	31.25	38.—
△□	7.25	8.50	11.25	14.75	17.—	19.—	—	—	—
□□	—	—	13.25	16.—	18.—	20.—	29.—	36.50	45.—

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. 2-6

1941/1887 sz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium az 1887. évi május hó 28-án kelt 21716. számú rendeletével a Tokaj tartományi megyei ut szakasz kiépítésére szükséges kőanyag szállítására 5000 forint összeg engedélyeztetett.

A fentemlített szállítások foganatosításának biztosítása céljából az 1887. szeptember hó 1-ső napjának d. e. 10 órájára a zempléni megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyalval inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1887. augusztus 19.

A hivatal főnöke helyett: **Nádory Vilmos,**
kir. mérnök.

LINKESCH SAMU özv.

vasúlet Eperjesen

ajánlja kitűnő minőségű

krakkói cserépkályháit

fehér és diszes színekben,

FA-, KOSZÉN-

és

coaks fűtésre,

KANDALLÓKAT,

TAKARÉK-

KONYHÁKAT

bárminemű

kivitelben

a legolcsóbb árakban.

Képviselet:

Reichard M. és fia uraknál S.-a.-Ujhely.

Vk. 233. sz.

1887.

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagymihályi kir. járásbíró 1819/87. számú végzése által a nagymihályi takarékpénztár javára Füzesséry Bertalan ellen 1550 forint tőke, ennek 1887. év február hó 19-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 60 forint 97 kr. perkoltség követelés erejéig elrendelt f. kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1072 forint 40 krra becsült 358 kereszt buza,

137 kereszt gabona, 2 nagy boglya új szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1897/87. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Füzesséryben leendő eszközlésére 1887. évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt N.-Mihály, 1887. évi augusztus hó 16. napján.

Tahy Béla,
kir. bír. végrehajtó

TENYÉSZJUH ELADÁS.

400 db. első rendű hazai fésűs gyapjas 2-3 éves számfölötti tenyészjuh osztályozás szerint ahoz beosztott kosokkal — eladó és megtekinthető a Muhi pusztán, u. p. és vasuti állomás Nyék-Ládháza.

1-2

Sirkővekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,

VÖRÖS MÁRVÁNY

és homokkő sirkövet.

Tisztelettel

BURGER ADOLF

vállalkozó.

3-52

Sürgönyczim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Sirkővek újból tervezése

Jutányos áron készíttetnek.

A legelőnyösebb szer

minden rovar ellen

oly meglepő erővel hat és gyorsan irtja az undorító rovarokat, hogy **semmi nyomuk nem marad.** A vételnél különösen ügyelni kell arra: hogy az a mi p. pi. van, vagy lesz kimérve, az sohasem a valódi „Zacherlin-különlegesség”. Csakis **eredeti üvegekben és olesón** kapható a valódi „ZACHERLIN”:

S.-a.-Ujhely: Szentgyörgyi Vilmos Kincsesy Péter, Zlinszky József; Kis-Várda: Balkany Farkas; Nagy-Mihály: Marmorstein Simon; Sárospatak: Pavletits György; Szeremes: Rochlitz Rezső; Ungvár: Speck Z., Gelb Márton, Krausz Adolf Tokaj: Reimer D.

Főraktár: **J. ZACHERL** BÉCS, I. Goldschmied-utca 2.

Első zemplénmezei honi bútór-csarnok és koporsó-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a főtéren (Mattyasovszky-féle házban) lévő, a fenti czim alatt kereskedelmileg bejegyzett

bútór-csarnokomat

mely egyidejűleg asztalos- és kárpitos-műhelylyel is egybe van kötve, újból dusan berendeztem, hol is minden e szakba vágó munkák a legjutányosabb áron kaphatók.

Rövid ittlétem alatt már számosan meggyőződhetek arról, hogy butoraim, melyeket a budapesti asztalos és kárpitos műipar-műhelyből beszerzett munkásaim állítanak elő, oly tartósak, szépek és emellett olcsók, hogy azok semmi kívánni valót sem hagynak maguk után.

Ezen előnyök mellett nyíltan be is kell vallanom, hogy áruim oly meglepő gyorsan kelnek, hogy szükségleteimet alig vagyok képes beszerezni. Igérem, hogy ezen ily gyorsasággal nem várt számos pártfogást lankadatlan szorgalommal és fáradsággal fogom továbbra is igyekezni kiérdemelni.

Továbbá van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy több oldalról nyert felszólításnak engedve, üzletemet egy kizárólagosan szabadalmazott és számos kiténtésekben részesült

ásvány-koporsó raktárral

bővíttem ki. Ezen koporsók kiténtő és tartós voltáknál fogva az érczkoporsókat jóval tul-szárnyalják és mi több, felényibe kerül mint egy érczkoporsó.

Amidőn még dusan berendezett tükör-, kép- és Wertheim-pénz-szekrény raktáramat a n. é. közönség pártfogásába ajánlom, kedves kötelességemnek tartom t. vevőimnek az eddigi szives pártfogásért hálás köszönetet mondani és kérem továbbra is becses bizalmukkal engem megtisztelni, melynek megkettőztetett erővel fogok igyekezni megfelelni. — Kiváló tisztelettel

JAKOBOVITS ARMIN.

1-25

Hirdetés.

Zemplénm. bodrogközi járásban fekvő Boly községének 400 kat. hold tölgy makkos erdeje f. év szeptember hó 4-én makkoltatás végett, a délutáni órákban akár szabad kézből, akár nyilvános árverés útján el fog adatni.

Boly, 1887. aug. 24.

Kulits István,
község bírāja.

Palcsó László

sárospataki fűszer-, vas-, üveg- és rövidáru üzletében egy 14—16 éves, jónevelésű, legalább két gimnáziumot vagy reált végzett fiu azonnal felvétetik.

3-3

HERCZ ZSIGMOND

gazdasági gépgyára és vasöntődéje

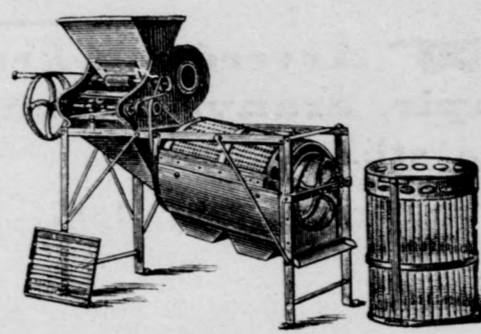
Clayton & Shuttleworth képviselője
MISKOLCZON.

A cséplési időnyre ajánlok raktáramból Clayton & Shuttleworth-féle

Backer tisztító rostákat 8, 10 és 11 szitával 75 frttól 110 frtig.

Magyar tisztító rosta 11 szitával 65 frt

Zsákoló készülék tisztító rosták számára 52 frt.

Uj!

szabadalmazott

konkolyozó és választó gépek

minden gabnanem részére.

Ezen gép bármilyen gabonanem tisztítására és egyszersmint kikülönítésére szolgál és minden előnyt magában foglal, melyet konkolyozó gép egyáltalában nyújthat. Részletes leírás és árakkal kívánatra szolgálók.

A m. kir. ministerium által előirt

mentőszekrények (kötszerek)

nálam megrendelhetők, ára egy készletnek 7 ft 20 kr.

Gépolaj legjobb minőségben 42 frt.
Kiténtő gabonaszákak 52 frt.

Regále bérbeadás.

A tolcsvai italméresi és piaczber-szedési jog 1888. január 1-től 3 esetleg 6 évre bérbe adandó. A nyilvános árverés f. évi szeptember 15-én délelőtti 9 órakor fog a tolcsvai városházánál megtartatni, azon megjegyzéssel, miszerint zárt ajánlatok is elfogadhatnak, melyek legalább 1 órával az árverés megkezdése előtt alulirotnál benyújtandók. Bánatpénz úgy az árverelő, mint zárt ajánlatot tevők részéről 500 frtban állapított meg. A bérleti feltételek a tolcsvai takarékpénztárnál megtekinthetők.

Tolcsva, 1887. augusztus hó.

Dessewffy József,
közirtokossági elnök.

1-2

Kiténtő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb
savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége

József főherceg, és ő fensége Milán szerb király

asztalán rendes italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is épugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKÜTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Sátoralja-Ujhelytt kapható: Kormos Gyula, Szentgyörgyi Vilmos Behyna testvérek és Malártsik György urak kereskedéseikben.

Az 1886-ik évi elszáll. 2.000,000 palack.

Nincs többé fogfájás

világhírű és valódi
Dr. POPP Anatherin-
cs. k. udv. fogorvos szájjvizének
Bécs, I. Bognergasse N. 2.

használat mellett. Fölülmul minden más szájjvizet, mint kiténtő óvszer mindeunemű fog-, száj- és torokbetegség ellen, s dr. Popp fogporának vagy fogpasztájának egyidejű használata után a fogak mindig egészségesek és szépek, ami egy egészséges gyomor főfeltétele.

Dr. Popp fogplombja a legjobb szer az odvas fogak sajátkezű kiténtésére, miáltal a bűzös lehellet megszűnik.

Dr. Popp növény-szappanja kiténtő szer mindenemű bőrbetegség ellen s kiválóan alkalmas fürdők számára.

Árak: Anatherin szájjviz palackokban 50 kr., 1 frt, és 1 frt 40 kr. Anatherin fogpasta dobozban 1 frt 22 kr. Aromaticus fogpasta darabokban 35 kr. Fogpor skatulyában 63 kr. Fogplomb tokban 1 frt. Növény-szappan 30 kr.

A t. c. közönség kérétek, hogy világosan Popp cs. k. udv. fogorvos preparátumait kérje s csak olyant fogadjon el, mely védjeggyel van ellátva. A hamisított Anatherin szájjviz, minőt gyakran árulnak, sokszor az egészségre ártalmas alkatrészeket tartalmaz, miért is ennek megvételelétől óvjuk a t. közönséget.

S.-a.-Ujhelyt kapható: Kinesey Péter gyógytárában és Szentgyörgyi Vilmos kereskedésében, valamint: Göncz, Tolcsva, Sáros-Patak, Szántó, Töke-Terebes, Tállya, Mád, és Szikszó gyógytárában és diszárú kereskedésében.

8-12.